

RCEP ANLAŞMASI YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

RCEP Nedir?

Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık, Asya Pasifik bölgesinde bulunan 10 ASEAN ülkesi (Brunei, Kamboçya, Laos, Endonezya, Malezya, Myanmar, Filipinler, Singapur, Tayland, Vietnam) ve 5 diğer ülke, Avustralya, Çin, Japonya, Yeni Zelanda ve Güney Kore arasında imzalanan bir serbest ticaret anlaşmasıdır.

Anlaşma; Avustralya, Brunei, Kamboçya, Çin, Japonya, Laos, Yeni Zelanda, Tayland ve Vietnam için 1 Ocak 2022 tarihinde, Güney Kore için 1 Şubat 2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kalan imzacı ülkeler için ise onaylarını tamamlamalarını takiben 60 gün sonra yürürlüğe girecektir.

RCEP'in Önemi

Bugüne kadar ticaretin serbestleşmesi için yapılan en büyük ve en kapsamlı anlaşmadır. Küresel gayri safi yurt içi hasılanın %30'unu, dünya nüfusunun %30'unu ve küresel mal ticaretinin %25'ini kapsaması öne çıkmaktadır. Anlaşma mal ve hizmet ticaretinin yanı sıra rekabet hukuku, e-ticaret, fikri mülkiyet, gümrük kolaylıkları vb. diğer konuları da içermektedir.

Bu anlaşma ile dünya ticaretinde etkisini her geçen gün artıran Çin'in bölgede etkinliğini daha da pekiştirmesi beklenmektedir.

RCEP Neler Getiriyor?

RCEP Anlaşması ile birlikte, taraf ülkeler arası gümrük tarifelerinin kademeli olarak azaltılması, kotaların kaldırılması hedeflenmektedir. Bu durumun, önemli ticaret aktörleri ABD ve AB'nin bu bölgeye olan ihracatına büyük darbe vurması, Güneydoğu Asya bölgesinin küresel ticarete ağırlığını artırması ve taraf ülkelerin iş birliği alanlarını genişletmesi beklenmektedir.

ABD ve AB'nin RCEP dışı tutulması ve buna bağlı olarak bölgedeki ticari faaliyetlerinin zayıflamasıyla, Türkiye'nin AB açısından çok daha stratejik bir pazar haline gelmesi beklenmektedir.

Bölgedeki Ticari Entegrasyon

2005 yılında, Bruney, Yeni Zelanda, Şili ve Singapur'dan oluşan bir grup Pasifik kıyısı ülkeleri 2005 yılında Trans Pasifik Ortaklığı (TPP)'nin temellerini atmıştır. 2008'de ABD'nin bu grupta görüşmelere başlaması ve Kanada, Meksika, Avustralya gibi ülkelerin bu ortaklığa katılmalarına öncülük etmesinin ardından 2016 yılında ortaklık için imzalar atılmıştır.

Fakat 2017 yılında Trump yönetimindeki ABD, TPP'den ayrılmış ve ABD için bölgeden ayrışma süreci başlamıştır. ABD'nin TPP'den ayrılması sonrası kalan 11 ülke TPP'nin temel hükümlerini koruyarak bazı maddelerde yeniden müzakereye giderek, 2018 yılında "Kapsamlı ve İlerici Trans Pasifik Ortaklık Anlaşması (CPTPP)" adıyla yeni bir serbest ticaret anlaşması imzalamıştır.

Tüm bu süreçte, TPP üyesi olmayan Çin, 15 Asya-Pasifik ülkesini kapsayan ve ABD'yi dışarıda tutan Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (RCEP) anlaşmasını uygulamaya koymuştur. Bu kapsamda, aralarında Avustralya, Japonya ve Yeni Zelanda'nın olduğu 7 ülke (Avustralya, Japonya, Malezya, Bruney, Yeni Zelanda, Singapur, Vietnam) hem RCEP hem de CPTPP üyesi olmuştur.

RCEP ve CPTPP arasındaki farklara bakıldığında, CPTPP emek piyasası, anlaşmazlıkların çözümü, çevre ve iklim konuları ile alakalı RCEP'e göre daha kapsamlı hükümler içermektedir. Ayrıca RCEP Asya'daki üretim üslerini ve pazarlarını en üst verimlilikle bir araya getirmeyi hedeflerken, CPTPP, Asya ile birlikte Avrupa ve Amerika kıtasındaki birçok ülkeden üretim üslerini bir araya getirmeye odaklanmaktadır.

Dünya ticaretinde Asya bölgesinin artan etkisi göz önüne alındığında RCEP ve CPTPP Anlaşmaları birçok ülkeyi bir araya getirmesi açısından önem taşımaktadır.

RCEP Üyesi Ülkelerin Genel Dış Ticareti

İhracat

RCEP üyesi ülkelerin ihracatı incelendiğinde, toplam ihracatının %39'unu yine üye ülkelere yapıldığı görülmekte olup, ilk 20 ihraç pazarının 10'ununu üye ülkeler oluşturmaktadır. 2020 yılı genel ihracat sıralamasında ilk üçte sırasıyla ABD, Çin ve Hong Kong yer alırken, Türkiye 30. sırada yer almaktadır. 2020 yılında RCEP'in Türkiye'ye toplam ihracatı 34,5 milyar \$'dır.

İthalat

RCEP üyesi ülkelerin ithalatı incelendiğinde, toplam ithalatının %51'inin yine üye ülkelerden yapıldığı görülmekte olup, ilk 20 tedarikçisinin 9'unu üye ülkeler oluşturmaktadır. 2020 yılı genel ithalat sıralamasında ilk üçte sırasıyla Çin, ABD ve Japonya yer alırken, Türkiye bu sıralamada 53. sırada yer almaktadır. 2020 yılında RCEP'in Türkiye'den toplam ithalatı 8,5 milyar \$'dır.

RCEP Üyesi Ülkelerin Makine Dış Ticareti

İhracat

RCEP üyesi ülkelerin 2020 yılında toplam makine ihracatı 785 milyar \$'dır. RCEP üyesi ülkelerin makine ihracatında ilk 20 ülkenin 9'unu RCEP üyesi ülkeler oluştururken, ilk 3 sırada ABD, Çin ve Hong Kong yer almaktadır. RCEP üyesi ülkelerin makine ihracatında Türkiye 6,8 milyar \$ ile 25. sırada yer almaktadır.

İthalat

RCEP üyesi ülkeler 2020 yılında 506 milyar \$ makine ithalatı gerçekleştirmiştir. RCEP üyesi ülkelerin makine ithalatında ilk 3 sırada Çin, Japonya ve ABD yer alırken, ilk 20 makine tedarikçisinin 9'unu yine RCEP üyesi ülkeler oluşturmaktadır. 2020 yılında Türkiye'den makine ithalatı 803,6 milyon \$ olurken, Türkiye 36. sırada yer almıştır.

RCEP Üyesi Ülkelerin Türkiye ile Dış Ticareti

İhracat

RCEP üyesi ülkelerin Türkiye'ye genel ihracatı 2020 yılında 34,5 milyar \$'dır. RCEP üyesi ülkelerin Türkiye'ye ihracatında makine sektörü ilk sırayı alırken, makinenin toplam ihracat içerisindeki payı %20'dir.

2021 yılında RCEP ülkelerinin Türkiye'ye genel ihracatı 54 milyar \$'a yükselirken, makine sektörü 10,9 milyar \$ ile 2. sırada yer almıştır.

İthalat

RCEP üyesi ülkelerin Türkiye'den ithalatı 2020 yılında 8,5 milyar \$'dır. RCEP üyesi ülkelerin Türkiye'den ithalatında makine sektörü 2. sırada yer alırken, makinenin Türkiye'den toplam ithalattaki payı %10'dur.

2021 yılında RCEP ülkelerinin Türkiye'den ithalatı 8,7 milyar \$'dır. Makine sektörü 668 milyon \$ ile 4. sırada yer almıştır.

KAYNAKÇA

- ARAN, B. (2022). (rep.). Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması (RCEP) Yürürlüğe Girdi. TEPAV.
- ARAN, B. (2020). (rep.). Küresel Ticarete Neler Oluyor: Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması. TEPAV.
- VURDU, Armağan. (2021, Haz. 21). Trans-Pasifik Ortaklığı'nın Potansiyeli ve Gelişmeler. Dünya Gazetesi.
- VURDU, Armağan. (2021, Eylül 27). Trans-Pasifik'te ekonomi-politik dalgalar. Dünya Gazetesi.
- <https://www.trademap.org>
- <https://asean.org/>